

TANÁR SZAKOS BÖLCSESZ HALLGATÓK ÉRTÉKELÉSI NÉZETEI

Kovácsné Duró Andrea

Miskolci Egyetem BTK Tanárképző Intézet

Kulcsszavak: tanárképzés, értékelési nézetek, értékelési kompetenciák

Az értékelés témájának kiemelését részben a pedagógusok szakmai önállóságának, döntési jogkörének növekedése, részben az értékelési feladatok polifunkcionálissá válása indokolja. Ugyanakkor a képzők képzése csak lassan követi a változásokat (Csapó, 1998, Kotschy, 2000). Míg korábban a hazai tanárképzés elsődlegesen az elméleti ismeretek elsajátítására és egyes jól körülhatárolt képességek fejlesztésére helyezte a hangsúlyt, addig az utóbbi időben a kutatók figyelme a hallgatók nézeteinek feltárására irányult. A mesterképzésben résztvevők számára az interaktív és reflektív tanulásra építő programcsomag is készült (Bárdossy és Dudás, 2009).

Az értékelés pedagógiája című tárgy oktatójaként a tanárjelöltek értékelési nézeteinek feltérképezését magam is fontos célnak tekintem, ezért a Miskolci Egyetemen az értékeléskurzusra járó hallgatók körében (102 fő) empirikus kutatást végeztem. A 2004-től, négy tanéven keresztül lefolytatott egyéni kérdőíves vizsgálat középpontjában a hallgatók értékelési feladatokról vallott felfogása, ismeretei, képességei, a nevelési-oktatási folyamatban preferált értékelési funkciók és módszerek álltak. A kvantitatív és kvalitatív elemeket egyaránt tartalmazó felmérés eredményei nyomán megállapítható, hogy a hallgatók nem látják át az értékelő funkciók komplexitását. Bár válaszaikban a visszacsatoló funkció kiemelése a rendszerszemléletű megközelítést igazolja, s a motiváló funkció megvalósítását is igen sokan lényegesnek tartják; a többi funkció szerepének értelmezése gyakran leegyszerűsített, azok egymáshoz való viszonyának megragadása esetleges. A tanárjelöltek döntő többsége számára az értékelés a tanulók tradicionális módszerekkel való értékelését jelenti. Ezért az sem meglepő, hogy az ehhez kötődő pedagógiai, pszichológiai tudás, valamint a különféle értékelési eszközök alkalmazása vonatkozásában tekintik magukat a legfelkészültebbnek. Ugyanakkor – megítélésük szerint – leginkább a tantervek választásával kapcsolatos ismeretük hiányos, illetve a vizsgáztatói feladatokra való felkészültségük nem megfelelő. Vélhetően az értékelés egyoldalú megközelítésével, valamint ez utóbbi ténnyel függ össze, hogy főként a tanulói értékelés különböző területeivel foglalkozó szakirodalmat olvasnának szívesen saját későbbi munkájukat segítőként.

A hiányos értékelési tudásra utaló eredmények alapján megállapítható, hogy célszerű nemcsak a hallgatók értékelési preconcepcióinak, előzetes tudásának alaposabb feltárására, de erre építve a saját élményen alapuló, az értékelés több tárgyára kiterjedő kompetenciafejlesztésre az eddigieknél nagyobb figyelmet fordítani. A szemléletformálás hangsúlyosabbá válása nyomán így a képzés során elsajátított értékelési tudás a korábbiaknál jelentősebb mértékben határozhatná meg a leendő tanárok értékelő tevékenységét, talán még a diákkori, olykor fekete pedagógiai élményeket is felülmúlóan.